

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології

Кафедра української мови

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА.
СИНТАКСИС**

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський)**

Освітня програма «**Польська мова і література та англійська мова**»

Спеціалізація **035.033 Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - польська**

Спеціальність **035 Філологія**

Галузь знань **03 Гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні кафедри.
Протокол № 1
від 26 серпня 2025 р.

Загальна інформація

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Сучасна українська мова. Синтаксис»
Викладач (-і)	Пітель Василь Іванович
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-08
E-mail викладача	vasyl.pitel@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна «Сучасна українська мова. Синтаксис» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін підготовки бакалавра філології. Вона забезпечує формування у здобувачів вищої освіти професійно-орієнтованої компетентності, передбачає оволодіння знаннями, уміннями і навичками аналізу синтаксичних одиниць. У граматичній системі мови синтаксису належить центральне місце, оскільки у його сфері функціонують мовні одиниці, які забезпечують спілкування людей, безпосередньо співвідносячи повідомлюване з реальною дійсністю. Усебічне вивчення цього розділу граматики сприяє закріпленню у студентів попередньо набутих знань із фонетики, лексикології, словотвору, морфології, а також ще глибшому засвоєнню словниково- граматичних та інформаційних можливостей мови як найважливішого засобу людського спілкування.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<i>Мета курсу</i> – формування у студентів-філологів систематизованих наукових знань про традиційні й нові підходи щодо класифікації та кваліфікації синтаксичних категорій і синтаксичних одиниць з послідовним розмежуванням: 1) формально-синтаксичного, семантико-синтаксичного, комунікативного аспектів; аналізом зв'язків між складниками словосполучень, речень (простих і складних), складного синтаксичного цілого; 3) встановлення відношень (предикативних, напівпредикативних, суб'єктних, об'єктних, атрибутивних, обставинних, синкретичних, єднальних, приєднувальних, градаційних, зіставних тощо) між компонентами, які структурують синтаксичні одиниці. <i>Завдання курсу</i> – забезпечити фахову підготовку майбутніх філологів, сформувати в них міцні навички аналізу синтаксичних одиниць, виробити уміння застосовувати на практиці здобуті знання із синтаксису української мови, допомогти студентам практично оволодіти нормами писемного та усного літературного мовлення.	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

У процесі опанування дисципліни бакалаври мають оволодіти такими **компетентностями**:

- здатністю розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- здатністю бути критичним і самокритичним;
- здатністю учитися й оволодівати сучасними знаннями;
- здатністю до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- умінням виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатністю працювати в команді та автономно;
- здатністю до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатністю використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії української мови;
- здатністю вільно оперувати лінгвістичною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- здатністю комплексно використовувати набуті філологічні та методичні знання у практиці викладання української мови.

Результати навчання:

- знати класичні та новітні підходи до вивчення синтаксису, місце синтаксису в системі мови та в шкільному курсі української мови;;
- розуміти ключові поняття курсу;
- розрізняти всі синтаксичні одиниці, їх структурно-семантичні особливості;
- визначати будову всіх типів речень;
- знати принципи української пунктуації;
- аналізувати синтаксичні категорії та одиниці формального, семантичного і комунікативного плану;
- визначати структурно-семантичні типи речень, синтаксичні зв'язки та семантико-синтаксичні відношення;
- розставляти відповідні розділові знаки;
- знати морфологічні норми сучасної української літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності, надаючи переваги своєрідним морфологічним рисам сучасної української літературної мови;
- визначати синтаксичні функції слів різної частиномовної належності у реченні, характеризувати явища синкретизму, а також інші проблемні питання синтаксису сучасної української мови;
- добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її;
- організовувати процес свого навчання й самоосвіти;
- дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття		Загальна кількість годин		
Лекції		12 год.		
Практичні заняття		18 год.		
Самостійна робота		60 год.		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова	
Восьмий	035 Філологія	Четвертий	Вибіркова	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ. Синтаксис як розділ граматики		2	4	10
Тема 2. Словосполучення		2	2	10
Тема 3. Речення як основна синтаксична одиниця. Головні члени речення. Підмет		2	4	10
Тема 4. Присудок як головний член двоскладного речення		2	2	10
Тема 5. Другорядні члени речення		2	2	10
Тема 6. Односкладні речення		2	4	10
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт 9.3. Види контролю Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).			
	Загальні 100 балів передбачають: 50 балів – поточний контроль; 40 балів за контроль змістових модулів; 10 балів за самостійну роботу.			
Вимоги до письмових робіт	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.			
Практичні заняття	Оцінюються за п’ятибальною системою.			
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів			

Підсумковий контроль	Форма контролю: залік.
7. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно. За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю. Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.	
8. Рекомендована література	
1. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис. Київ, 1993. 2. Глазова О. П. Українська пунктуація : навчальний посібник. Харків, 2004. 3. Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мови : підручник. Київ, 2010. 4. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. Донецьк, 2001. 5. Пославська Н. М., Тишківська Н. Я. Синтаксис простого речення : навчально-методичні рекомендації до курсу. Івано-Франківськ, 2020. 6. Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. Київ, 1994. 7. Тишківська Н. Я. Українська мова : збірник вправ із синтаксису і пунктуації. Івано-Франківськ, 2006. 8. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Київ, 2004. 9. Яцимірська М. Г. Сучасна українська мова. Пунктуація. Львів, 2002.	

Викладач (-і):

Пітель Василь Іванович,
доцент кафедри української мови